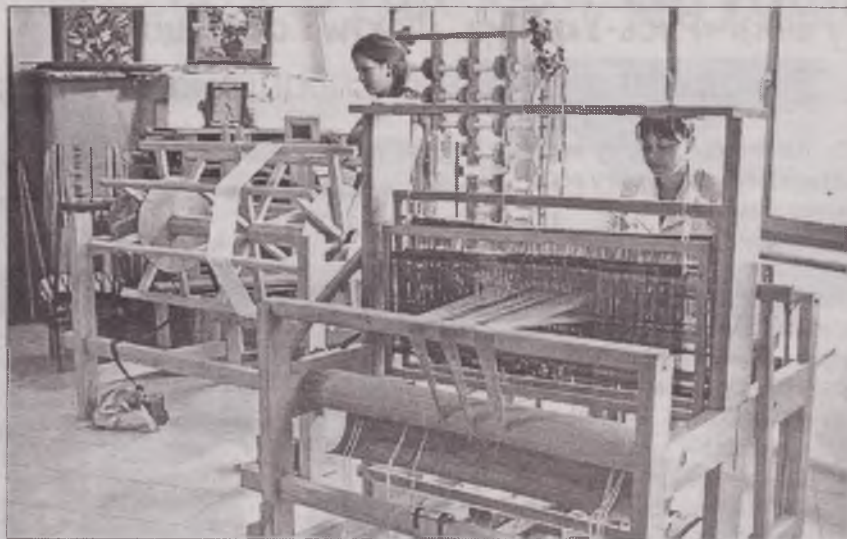

Живий Музей ткацтва у Радивиліві і не тільки

Володимир Дзьобак – знаний на Радивилівщині краєзнавець і меценат. Він має дві вищі освіти, несподівано протилежні одна одній. За першою – він кандидат історичних наук, автор кількох монографій, а за другою – фінансист, фахівець банківської справи. Очолює громадську організацію «Центр дослідження і відродження Волині». Йому вдалося об'єднати навколо Центру справжніх патріотів району, створити єдиний в Україні Музей ткацтва і відродити ткацтво Волині як прадавнє ремесло.

Запитую Володимира Дзьобка, чому ткацтво так його захопило, адже це нібито не чоловіча справа. Володимир Васильович усміхається і знижує плечима, мовляв, можливо, гени заговорили. Адже у його сім'ї саме дідусь зимовими вечорами ткав, а не бабуся.

– Проект почався шість років тому саме з відродження ткацтва, – розповідає він. – Ми розпочали збирати ткацькі верстати зі всієї України. На сьогодні найбільше знахідок із Волині. Власне ткацький проект складається з майстерні ткацтва і навчально-методичного центру. В останньому сьогодні встановлено десять

збереглося насіння. І, мов Робінзон Крузо, висіяв його... Нині музей має чотири мішки стебел льону-луцику.

Керівник Центру демонструє кросна, які відтворив майстер із Дубровицького району.

У музеї зібрана галерея автентичного одягу. І переконуєшся, що наші предки мали добрий смак – барви вибирають очі, а крій вигідно підкреслює статуру. Ось чоловічий шляхетський стрій XVII століття, на якому відтворено з оригіналу гудзика тієї епохи, ось синій із червоним угорський костюм, якому теж зо три сотні років. Є точні відтворені копії волинських дукачів.

Із нього, як правило, шили весільні сорочки. Нині «волинський серпанок» популяризується за кордоном і Володимир Дзьобак докладає усіх зусиль, щоб відтворене за автентичними зразками вбрання внесли до списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО.

Запитую Володимира Васильовича, скільки коштує метр серпанку, і у відповідь чую:

– А от «серпанок» ми й не продаємо. Та щоб уявити його ціну, треба знати, що кілограм ниток, які ми привозимо з-за кордону, коштує понад сорок євро. До речі, «серпанок» не усім дається до рук. Із шести майстринь, які у нас працюю-

– Мама розповідала, що раніше бабуся сама пряла і ткала на усю родину, – розповідає Наталія Пуха. – Мене завжди цікавили її розповіді. А коли почула, що в Радивиліві відроджують ткацьке ремесло, то прийшла лише подивитися, – і от працюю тут вже шість років.

У планах голови громадської організації «Центр дослідження і відродження Волині» створити Музей хліба, де буде відтворено хліборобську історію краю, музей бортництва та ін. Для цього вже зібрано чимало артефактів. На перших порах це будуть окремі зали. Але на перспективу Володимир Дзьобак мріє створити

ткацьких верстатів. Всі вони – діючі копії старовинних. Оці маленькі – копії австрійських ткацьких верстатів 1911-1913 років. А це – верстат 30-х років минулого століття, знайдений у Радивилівському районі, у селі Пляшівка. Саме із нього і розпочалася історія відродження ткацтва. Ось верстат богуславський мануфактурного типу, на той час він був одним з найпродуктивніших. А оце – діюча копія верстатика, вік якого відносять до трипільської культури. У ході археологічних пошуків було знайдено його прясла. А товщину нитки підібрали згідно відбитків на кераміці трипільців.

Зразки льону, що демонструються в експозиції, мають свою історію: Володимир Дзьобак знайшов в одному із музеїв снопок стародавнього поліського льону, на якому

шкіряного взуття. Колекція немала, усього одразу й не перелічиш.

У колекції музею чимало відтворених костюмів, у подібних сто років тому пишалися мешканці Радивилівщини. Гордістю доробку є жіночі серпанкові костюми. І тут треба зізнатися, що донедавна словосполучення «серпанкове вбрання» щодо національного домотканого одягу використовувалося з деякою обережністю. Мовляв, це всього-на-всього вдале літературне порівняння. Ну, не вірилося, що наші прабабусі могли виробляти на своїх примітивних дерев'яних верстатах таке тонке полотно.

«Серпанок», відтворений у науково-методичному кабінеті Центру, нині є таким же, як і сотні років тому – напівпрозорим, наче вранішній літній

ють, виткати серпанок можуть лише дві – Наталка і Мар'янка.

– Найбільшою цінністю що є методичного кабінеті Центру, є його ткалі, – так Володимир Дзьобак представляє молодих ткаль, які того дня працювали за верстатами. Ірина Чучмантче волинську крайку, Мар'яна Олійник – полотно на сорочки, Наталія Пуха снує основу на полотно. Постукують човники, і під руками ткалі відроджується старовинний узор. Щоб він був чітким і витонченим, потрібно порахувати кожну ниточку. Хоч справа копітка, але дівчата вже не уявляють свого життя без верстатів і пишаються своїми виробами. Правда, кажуть, що нині лише багаті модниці можуть собі дозволити таке задоволення, бо повний костюм коштує близько 20 тис. грн.

музей під відкритим небом.

– Щось на кшталт міні-Пирогово? – запитую я.

Але Володимир Васильович одразу вступає у дискусію:

– Пирогово – багатий і красивий музей, але неживий за своєю суттю, бо позбавлений подієвості. Ми хочемо створити музей під назвою «Старе село», або «Старе місто», де люди вестимуть сільське господарство, розгорнуться пасіка зі старовинними бортями, де за старими методиками – екологічно чистими – вирощуватимуть хліб і городину. Люди сюди приходили б на роботу: тобто ми хочемо створити робочі місця. Такі поселення нині є тільки у Швеції. Зараз ми розробляємо концепцію такого музею, і хочеться вірити, що колись і він буде реалізований.

Ліда ПОЛЬОВА